

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
роботи та розвитку

С. М. Кваша
« 16 » 06 2021 р.

РОЗІВНУТО І СХВАЛЕННО:
на засіданні вченої ради
економічного факультету

Протокол № 9 від «15» 06 2021 р.
Декан економічного факультету Діброва А.Д.

на засіданні кафедри фінансів
Протокол № 9 від «10» червня 2021 р.
Завідувач кафедри фінансів Давиденко Н. М.
« 10 » 06 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСОВІ СТУДІЇ

1. Рівень вищої освіти Третій
2. Галузь знань 07 **Управління та адміністрування**
3. Спеціальність 072 **Фінанси, банківська справа та страхування**
4. Освітньо-наукова програма **Фінанси, банківська справа та страхування**
5. Гарант ОНП: д.е.н., професор **Давиденко П.М.**
6. Розробники: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, Давиденко Н.М., кандидат економічних наук, доцент, Мрачковська Н.К.

(посада, науковий ступінь, прізвище звання)

Київ – 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВІ СТУДІЇ

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній рівень		
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Освітньо-науковий рівень	Третій	
Освітній ступінь	Доктор філософії	
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування	
Освітньо-наукова програма	Фінанси, банківська справа та страхування	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ЄСТС	5	
Кількість змістовних модулів	Не передбачено	
Курсовий проект (робота)	Не передбачено	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Денна, вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	20 год	20 год
Практичні, заняття	30 год	30 год
Лабораторні заняття	- год	- год
Самостійна робота	100 год	100 год
Індивідуальні завдання	- год	- год
Кількість тижневих годин	5 год	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Фінансові студії» є формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії комплексу знань з фінансів, банківської справи і страхування, поглиблення розуміння і напрацювання особистих наукових поглядів з окремих питань фінансових теорій.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- набуття вмінь застосовувати отримані в процесі навчання теоретичні знання з фінансів, банківської справи та страхування;
- набуття досвіду вміння обґрунтовувати фінансові теорії наукових шкіл та випрацьовувати особисті погляди на проблематику.

Предметом дисципліни «Фінансові студії» є система загальних принципів і підходів, що пов'язані з науковою та практичною діяльністю у сфері фінансів, банківської справи і страхування.

Дисципліна «Фінансові студії» має міждисциплінарний характер. Вона в межах ОНП інтегрує відповідно до свого предмету знання з дисциплін: «Економетричне моделювання наукових бізнес-проектів», «Методологія наукового дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи», «Дослідження глобальних проблем управління фінансами» тощо.

Дисципліна «Фінансові студії» є обов'язковим освітнім компонентом освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Фінансові студії» **здобувач повинен знати:**

- еволюцію фінансової думки представників різних наукових напрямків;
- аналізувати погляди представників світових та вітчизняних фінансових теорій;
- характеризувати основні школи, течії, напрямки розвитку фінансової думки та проводити порівняльний аналіз;
- найбільш відомих представників вітчизняних фінансових теорій та їх внесок у розвиток фінансової науки;
- досліджувати та аналізувати компоненти фінансової політики держави;

По закінченню вивчення дисципліни **здобувач повинен вміти:**

- використовувати наукові дослідження у сфері фінансів у науково-дослідній роботі;
- оцінювати теоретичні погляди на фінанси різних авторів, давати їм критичну оцінку, формулювати власні уявлення на досліджувані питання або проблему;
- оцінювати сучасну фінансову політику публічно-правових утворень;
- аналізувати тенденції розвитку бюджетної, страхової та банківської сфери України;

- застосовувати різноманітні моделі та методи дослідження у фінансовій сфері;
- проводити моніторинг фінансового сектору;
- застосовувати комп'ютерні програми в практиці економетричних досліджень;
- опрацьовувати статистичні методи оцінки ризиків діяльності фінансового сектору;
- застосовувати розрахунково-аналітичні методи моніторингу ризиків фінансового сектору;
- проявляти аналітичні здібності, дослідницькі навички, уміння здійснювати теоретичний аналіз проблеми в сфері фінансів та здатність висувати і обґрунтовувати гіпотези;
- проводити критичний аналіз публікацій з різних наукових, професійних та освітніх джерел у сфері фінансів, виявляти теоретичні й практичні проблеми, протиріччя і невирішені раніше задачі (проблеми) або їх складові, а також дискусійні питання.

Результатом вивчення дисципліни є набуття здобувачами таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01 Здатність виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові наукові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 01. Здатність формувати науковий світогляд у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 04. Здатність до виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

СК 05. Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 08. Здатність застосовувати фундаментальні концепції фінансової науки, поведінкових фінансів та механізми фінансової, бюджетної політики, моделі регулювання страхової і банківської систем та їх взаємозв'язок з аграрною сферою.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 01. Самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ПРН 07. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 10. Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

ПРН 11. Бути спроможним реалізовувати проекти, включаючи результати власних досліджень, спрямовані на вирішення актуальних проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 14. Застосовувати фундаментальні концепції фінансової науки, поведінкових фінансів та механізми фінансової, бюджетної політики, моделі регулювання страхової і банківської систем та їх взаємозв'язок з аграрною сферою у професійній та науковій діяльності.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння аспірантами навчального матеріалу в час, вільний від аудиторних занять. Вона передбачає опрацювання монографій та інших наукових праць, підручників, навчальних і методичних посібників, вивчення та ознайомлення з положеннями законодавчих та інших нормативно-правових актів, матеріалів, отриманих засобами інформаційних технологій тощо. Самостійна робота регламентується робочим навчальним планом і становить 100 годин.

Екзамен є підсумковою формою контролю засвоєння знань і формування вмінь, передбачених внаслідок вивчення дисципліни.

Згідно з навчальним планом бюджет навчального часу на вивчення дисципліни «Фінансові студії» становить 150 годин: для денної, заочної та вечірньої форм навчання: 20 год. лекції, 30 год. практичні, 100 год. самостійна робота.

Форма підсумкового контролю – оцінка за результатами поточного та підсумкового контролю.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Концепції державних фінансів попередників школи англійської класичної політекономії

Передумови виникнення та розвитку меркантилізму. Предмет та методи теоретичного дослідження меркантилістів. Сутність раннього меркантилізму. Ідеї Жана. Бодена. Англійський меркантилізм та ідеї Томаса Мена. «Трактат з політичної економії» Антуана Монкретьєна.

Політика меркантилізму Австрії та Пруссії. Теоретичні ідеї меркантилізму в державній політиці Франції. Суперечності у фінансовій політиці меркантилізму. Критики ідей меркантилізму.

Предмет та методи дослідження фізіократів. Ф. Кене та його «Економічна таблиця». Ідея економічної рівноваги. Проблеми оподаткування у працях фізіократів. Наукові погляди Анн Р. Ж. Тюрго. Причини розпаду школи фізіократів.

Зміст праці В. Петті «Політична арифметика» та його потенційні джерела державних доходів. Ідеї розвитку людського капіталу.

Тема 2. Фінансові концепції Адама Сміта і Давіда Рікардо

Особливості розвитку англійської класичної політекономії. Основні ідеї А. Сміта у праці «Багатство народів». Праця Д. Рікардо «Начала політичної економії і податкового обкладання».

Фінансові концепції як невід'ємна частина фундаментальної класичної теорії. Фінансові положення у працях А. Сміта та Д. Рікардо. Сфера виробництва та внутрішні соціально-економічні відносини як предмет дослідження класичної політекономії. Новий підхід до методу дослідження А. Сміта та Д. Рікардо, їх відмінності.

Основні напрями у класичній фінансовій теорії. Державні видатки як непродуктивні витрати суспільства. Класичний підхід до вивчення проблем державних видатків. Трудова теорія вартості А. Сміта. Продуктивна та непродуктивна праця. Сутність теорії «колективних споживачів». Мінімальні податки та їх раціоналізація через призму класичної фінансової теорії.

Проблеми розподілу національного продукту у контексті соціально-економічних відносин. Економічні суперечності між класами суспільства у працях Д. Рікардо. Сутність вторинного розподілу у сфері державних фінансів. Раціоналізація оподаткування в класичній англійській політекономії.

Принципи оподаткування А. Сміта та Д. Рікардо. Відношення до державних позик. Дослідження основного і оборотного капіталу у працях класиків англійської політекономії.

Тема 3. Фінансові концепції німецької школи

Особливості економіки Німеччини 1830-1840 рр.

Основні економічні концепції розвитку Німеччини у праці Фрідріха Ліста «Національна система політичної економії: міжнародна торгівля, торговельна політика і німецький митний союз». Предмет дослідження Ф. Ліста. Роль інвестицій у збільшення продуктивних сил в концепції Ф. Ліста та критика ідеї «вільної торгівлі».

Фінансові концепції А. Вагнера та Г. Фон Шмоллера. Держава як регулятор нагромадження капіталу та ефективного управління економіки. Елементи державної фінансової політики на думку науковців нової історичної школи.

Сутність «катедер-соціалізму» XIX ст. та його представники. Основні ідеї А. Вагнера у фінансовій теорії та зміст закону «розширення обсягу державної діяльності». Дослідження А. Вагнером проблем оподаткування. Принципи оподаткування А. Вагнера та його роль у формуванні системи соціального страхування в Німеччині в кінці XIX ст.

Підхід до аналізу державного кредиту Карла Дітцеля та сутність його праці «Система державних позик». Причини виникнення потреби у дослідженні державного боргу. Наукові погляди Лоренц фон Штейна на проблеми фінансування державних позик.

«Державна теорія грошей» Г. Ф. Кнаппа. Сутність праці Вернера Зомбарта «Німецький соціалізм».

Тема 4. Маржиналізм і кейнсіанство їх вплив на розвиток фінансової науки

Історичні та економічні передумови виникнення маржиналізму. Засновники нового напрямку суб'єктивно-психологічної школи (маржиналізму). Принципи психології Вільяма Джевонса. Наукові погляди Леона Вальраса. Предмет та методи дослідження у маржиналізмі. Погляди Е. фон Бем-Баверка щодо трактування вартості.

Мікрорівень у поглядах маржиналістів. Маржиналістські методи аналізу фінансів. Гранична схильність до споживання. Система прогресивного оподаткування фізичних осіб Арнольда Джакоба Коен Стюарта.

Фінансова наука на початку XX століття. Джон Мейнард Кейнс і його внесок в розвиток теорії публічних фінансів. Сутність праці «Загальна теорія зайнятості, процента і грошей». Предмет наукового дослідження Дж. Кейнса. Розвиток теорій публічних фінансів в середині XX століття.

Перегляд класичних фінансових теорій. Концепція зростання державних капітальних вкладень. Внесок П. Самуельсона і Р. Масгрейв в розвиток теорії публічних фінансів.

Тема 5. Монетаризм та неолібералізм. Фінансові пріоритети

Підґрунтя виникнення теорії монетаризму. Теорія монетаризму Мілтона Фрідмена. Предмет дослідження М. Фрідмена. Сутність та зміст наукової праці М. Фрідмена та Е. Шварца «Грошова історія Сполучених Штатів».

Місце грошової політики у працях М. Фрідмена.

Критичний аналіз грошової політики США у праці «Програма грошової стабілізації». Сутність поняття «керованої економіки». Концепції сучасного монетаризму. Наукове обґрунтування інфляційних процесів у державі. Монетаристські концепції регулювання економіки. Ставлення М. Фрідмена до соціальних видатків держави.

Неолібералізм як напрям світової економічної думки. Прихильники неоліберального напрямку. Концепція соціального ринкового господарства. Фіскальна політика в системі соціального ринкового господарства. Політика та ідеологія фінансово-економічного та соціального ринкового господарства у

Німеччині. Пріоритетні завданнями політики соціально-економічного і фінансового порядку.

Тема 6. Фінансова політика та її вплив на соціально-економічний розвиток держави

Фінансова політика як складова економічної політики держави. Складові фінансової політики її стратегія і тактика. Характеристика складових та типів фінансової політики. Процес формування. Економічні школи на яких базується фінансова політика. Сучасні фінансові теорії активного втручання держави у макроекономічні процеси.

Поточна та перспективна державна фінансова політика України в сучасних умовах. Фактори, що визначають напрямки і характер фінансової політики держави та принципи її проведення. Фінансовий механізм та управління фінансовими ресурсами (нормативно-правове забезпечення). Інституційне забезпечення фінансової політики. Проблеми фінансової політики України у сучасному середовищі. Фінансова глобалізація та інформатизація, їх вплив на фінансову політику держави.

Зв'язок фінансової політики з соціальною сферою. Соціальні стандарти та нормативи. Соціальні трансферти.

Тема 7. Бюджетна система в умовах демократизації суспільства

Правовий аспект бюджету, його вертикальна та горизонтальна структура. Характер побудови бюджетів та способи їх формування у країнах ринкового і неринкового типу. Принципові розбіжності державно-територіальних бюджетів в економіці неринкового і ринкового типів.

Бюджетна система: поділ бюджетів за видами суб'єктів.

Принципи побудови бюджетної системи України. Структура бюджетної системи та її функціонування. Структура видатків державного та місцевих бюджетів. Структура зведеного бюджету. Міжбюджетні трансферти: порядок та умови надання. Субвенції: нормативно правове забезпечення та розподіл. Бюджетний процес: характеристика етапів. Державні пріоритети України.

Демократичні процедури прийняття бюджетів на загальнодержавному і муніципальному рівнях у капіталістичних країнах та в Україні. Бюджетне фінансування аграрного сектору економіки в умовах демократизації.

Тема 8. Поведінкові фінанси в системі сучасних фінансових відносин

Історичний огляд та основні засади поведінкових фінансів. Вплив ідеології на результати наукових досліджень та політичних рішень. Поведінкові та класичні фінансові ідеї. Відмінності між поведінковими та класичними фінансами. Теорія прийняття рішень Блеза Паскаля XVII ст. Основні положення концепцій «економічної людини». Фундаментальні ідеї поведінкової економіки Даніеля Канемана (Daniel Kahneman) і Амоса Тверські (Amos Tversky). Зв'язок поведінкових фінансів з іншими науками.

Поява теорії очікуваної корисності. Перші спроби моделювання поведінки людини. Вклад Микола і Даніель Бернуллі у поведінкові фінанси. Сутність закону спадної граничної корисності багатства. Ідеї Класичних і ранніх

неокласичних економістів у поведінкових фінансах. Зв'язок фінансів з психологією.

Сучасні поведінкові фінанси та нові моделі. Мікро-поведінкові фінанси та модель Економічної людини. Теорія подвійного процесу прийняття рішень. Теорія когнітивних помилок та теорія перспектив. Поведінкова теорія споживання. Макро-поведінкові фінанси. Гіпотези ефективного ринку. Поведінка інвесторів та «Гіпотеза ефективних ринків Юджина Фами». Концепція нерациональних трейдерів (noise traders) Фішера Блека та ліміти арбітражу. Моделі А. Шлейфера та Р. Вішні.

Тема 9. Страхова система та соціальне страхування

Історичні дефініції розвитку страхування та страхової системи. Сутність страхової системи її структура. Елементи страхової системи. Нормативно-правова регламентація розвитку страхової системи України. Дослідження страхового законодавство в Україні на протязі періоду від отримання незалежності і до сьогодні. Директиви ЄС. Страхова система як фактор фінансової стабільності страхових компаній. Моделі регулювання страхової системи.

Формування ресурсів страхових компаній. Дослідження показників фінансової діяльності страхових компаній. Методи формування рейтингів страховиків. Аналіз страхового ринку та ринку перестраховування. Розрахунок та аналіз показників фінансової безпеки страхового ринку України відповідно до діючої методики. Дослідження відповідності реформи страхової системи вимогам ЄС. Причини виникнення та схеми страхового шахрайства в Україні.

Модернізація соціального страхування в Україні. Дослідження нормативно-правової бази. Лібертаріанські ідеї щодо заміщення солідарної пенсійної системи накопичувальною та добровільність інших видів соціального страхування. Дослідження пенсійної складової соціального страхування.

Аналіз статистичних даних фонду соціального страхування та пенсійного фонду. Соціальні проблеми та соціально-трудова сфера сільського населення. Особливості та елементи соціального захисту сільського населення. Соціальне спрямування економічної реформи аграрного виробництва.

Тема 10. Банківська система у глобальному фінансовому середовищі

Історичні типи центральних та емісійних банків розвинутих країн, їх етапи утворення та розвитку. Особливості центральних банків епохи золотого стандарту. Дослідження ретроспективи банківської системи України в період незалежності: законодавство та нормативна база. Зв'язки між цілями банківської системи і потребами економічних агентів.

Моделі банківських систем: англосаксонська, континентальна (європейська) та Федеральна резервна система США. Властивості, притаманні всім банківським системам.

Структурні компоненти банківської системи України. Національний банк України: правові основи функціонування, завдання, функції та організаційна структура. Дослідження основних засади грошово-кредитної політики та інструментів Національного банку України.

Банки другого рівня як невід'ємна складова банківської системи України. Формування банківських ресурсів. Регулятивний капітал банку. Дослідження проведення активних операцій банку. Інвестиційна діяльність банків: операції з цінними паперами та інвестиційне кредитування. Аналіз банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.

Державне регулювання банківської системи України: суть, механізм, законодавчі та виконавчі органи. Фінансові ризики у сільському господарстві. Особливості кредитної політики банків при кредитуванні сільськогосподарських підприємств. Напрями підтримки аграрного сектору державою.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна, вечірня форма					Заочна форма				
	Усьо го	у тому числі				усьо го	у тому числі			
		л	п	ла б	с.р.		л	п	лаб	с.р.
Тема 1. Концепції державних фінансів у фундаментальних економічних теоріях.	12	2	2	-	10	12	2	2	-	10
Тема 2. Фінансові концепції англійської класичної політекономії. Адам Сміт і Девід Рікардо.	14	2	2	-	10	14	2	2	-	10
Тема 3. Фінансові теорії німецької школи	14	2	2	-	10	14	2	2	-	10
Тема 4. Маржиналізм і кейнсіанство їх вплив на розвиток фінансової науки	14	2	2	-	10	14	2	2	-	10
Тема 5. Монетаризм та Неолібералізм. Фінансові пріоритети.	16	2	4	-	10	16	2	4	-	10
Тема 6. Фінансова політика та її вплив на соціально-економічний розвиток країни	16	2	4	-	10	16	2	4	-	10
Тема 7. Бюджетна система в умовах демократизації суспільства	16	2	4	-	10	16	2	4	-	10
Тема 8. Поведінкові фінанси в системі сучасних фінансових відносин	16	2	4	-	10	16	2	4	-	10
Тема 9. Страхова система та соціальне страхування	16	2	4	-	10	16	2	4	-	10
Тема 10. Банківська система у глобальному фін-му середовищі	16	2	4	-	10	16	2	4	-	10
Усього годин	150	20	30	-	100	150	20	30	-	100

4. Теми семінарських занять (не передбачено навчальним планом)

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Концепції державних фінансів попередників школи англійської класичної політекономії	2
2.	Фінансові концепції Адама Сміта і Давіда Рікардо	2
3.	Фінансові теорії німецької школи	2
4.	Маржиналізм і кейнсіанство їх вплив на розвиток фінансової науки	2
5.	Монетаризм та неолібералізм. Фінансові пріоритети	4
6.	Фінансова політика та її вплив на соціально-економічний розвиток держави	4
7.	Бюджетна система в умовах демократизації суспільства	4
8.	Поведінкові фінанси в системі сучасних фінансових відносин	4
9.	Страхова система та соціальне страхування	4
10.	Банківська система у глобальному фінансовому середовищі	4
	Разом	30

6. Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом)

7. Контрольні запитання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань здобувачів **Контрольні запитання**

1. Фінансові концепції англійської класичної політекономії. Адам Сміт і Давід Рікардо.
2. Попередники англійської класичної політекономії та їх фінансові погляди.
3. Фінансові теорії історичної школи Німеччини.
4. Маржиналізм і його вплив на розвиток фінансової науки.
5. Кейнсіанство і його значення для розвитку фінансової науки.
6. Повернення до неокласики. Протистояння кейнсіанству.
7. Монетаризм і пріоритет грошової політики.
8. Неолібералізм. Фінансові пріоритети.
9. Фінансові концепції в парадигмі «асиметричної інформації».
10. «Гіпотеза ефективних ринків Юджина Фама».
11. Розвиток меркантилізму та його основні фінансові концепції. Критика меркантилізму.
12. Сутність та зміст дослідження В. Петті у праці «Політична арифметика»
13. Внесок фізіократів у фінансові теорії. Причини розпаду школи.
14. Монетаризм. М. Фрідмен «Програма грошової стабілізації».

15. Принципи економічної філософії Людвіга Ерхарда.
16. Структура вертикального і горизонтального бюджету України.
17. Бюджетне планування. Фактори впливу.
18. Бюджетні трансферти. Причини залежності місцевих бюджетів від трансфертів.
19. Поведінка інвесторів та «Гіпотеза ефективних ринків Юджина Фама».
20. Концепція нераціональних трейдерів (noise traders) Фішера Блека та ліміти арбітражу.
21. Моделі А. Шлейфера та Р. Вішні.
22. Фундаментальні ідеї поведінкової економіки Даніеля Канемана (Daniel Kahneman) і Амоса Тверські (Amos Tversky). Зв'язок поведінкових фінансів з іншими науками.
23. Вклад Микола і Даніель Бернуллі у поведінкові фінанси.
24. Мікро-поведінкові фінанси та модель Економічної людини.
25. Теорія подвійного процесу прийняття рішень.
26. Теорія когнітивних помилок та теорія перспектив.
27. Поведінкова теорія споживання.
28. Моделі банківських систем: англосаксонська, континентальна (європейська) та Федеральна резервна система США. Властивості, притаманні всім банківським системам.
29. Модернізація соціального страхування в Україні. Лібертаріанські ідеї щодо заміщення солідарної пенсійної системи накопичувальною та добровільність інших видів соціального страхування
30. Порівняйте еволюційний розвиток та суть інтернаціоналізації банківської діяльності та фінансової глобалізації. Наведіть спільні та відмінні риси. Чому глобалізацію не варто вважати черговим етапом розвитку інтернаціоналізації світової економіки?
31. Окресліть характерні особливості глобалізованої банківської діяльності.
32. В чому полягає принципова різниця діяльності міжнародних банків, міжбанківських об'єднань та транснаціональних банків?
33. Охарактеризуйте основні форми фінансової глобалізації. Які чинники спричинили глобалізацію банківської діяльності?
34. Міжнародні розрахунки. Характеристика формам міжнародних розрахунків, які застосовуються у вітчизняній практиці. Які з них є найбільш затребуваними і чому?
35. Поясніть різницю між принципами операційної діяльності банків всередині країни та принципами зовнішньоекономічної діяльності.
36. Форми та методи фінансування банками експортно-імпортних угод.
37. Правові та теоретичні засади зовнішньоекономічної діяльності банків в Україні.
38. Інвестиційна діяльність банків: операції з цінними паперами та інвестиційне кредитування.
39. Залучені та запозичені кошти як невід'ємна складова ресурсної бази банків.
40. Нормативно-правові основи операційної діяльності банку.

46. Психофізіологічні аспекти прийняття рішень.
47. Специфіка наукового пізнання у поведінкових фінансах.
48. Методи та алгоритми прийняття поведінкових рішень.
49. Формування інституціональної поведінки державних службовців.
50. Моделі фінансових ринків: поведінковий аспект.

Тести для визначення рівня засвоєння знань здобувачами

1. Диференціація та інтеграція економічних наук відбулися в міру розвитку і пізнання об'єкта:

- а) Реальної економіки;
- б) Явищ економічного життя суспільства
- в) Філософського осмислення розвитку суспільства;
- г) Розвитку політичної думки;
- д) Розвитку філософської думки.

2. Назвати представника до теоретичної економічної системи який вперше виокремив з економічних наук фінанси:

- а) Ф. Кене;
- б) Аристотель;
- в) Й. Зонненфельс;
- г) У. Петті;
- д) П. Буагільберт.

3. Кому із названих авторів належить праця «Дослідження про природу і багатства народу» у якій здійснений поділ економічної теорії на позитивну і нормативну?

- а) Д. Рікардо;
- б) А. Смуту;
- в) Дж.С. Міллю;
- д) К. Марксу;
- е) Г. Шмоллеру.

4. У якому сторіччі склався третій підхід до класифікації політичної економії;

- а) у XVII ст.;
- б) XVIII ст.;
- в) XIX ст.;
- г) XX ст.;
- д) XXI ст.

5. На базі теорії граничної корисності у фінансовій науці виникла самостійна школа, основними представниками якої стали:

- а) А. Сміт, Д. Рікардо, Т. Мальту, Ж. –Б. Сей;
- б) У Петті, Ф. Кене, П. Буагільберг, Ф. Мольберт;
- в) Е. Сакс, В. Ленін, Прудон, Сен-Сісон, Фур'є.

6. Хто з українських вчених економістів є автором «Теорії кредитів» (1852р)?

- а) М. Бунге;

- б) І. Янжул;
- в) Л. Яснопольський;
- г) П. Мігулін;
- д) В. Лебедєв.

7. Хто з українських вчених економістів очолив Комісію з вивчення фінансів, заснованої у березні 1926 року у складі соціально-економічного відділу Української академії наук?

- а) М. Бунге;
- б) Л. Яснопольський;
- в) В. Масленніков;
- г) Т. Тіткін;
- д) В. Карпенко.

8. Які основні питання дослідження були в роботі працівників Комісії з вивчення фінансів?

- а) Питання місцевих фінансів і місцевого господарства;
- б) Дослідження докорінних змін суспільних умов формування фінансів;
- в) Питання державного регулювання цін;
- г) Особливості державної господарчої діяльності у нових умовах;
- д) Методологічні питання розвитку фінансової науки.

9. Чим були обумовлені загальні тенденції розвитку фінансової науки в Україні?

- а) Розвитком філософської наукової думки;
- б) Становленням та розвитком капіталістичної ринкової економіки;
- в) Прогресом світової фінансової думки;
- г) Формуванням і розвитком світового господарства;
- д) Зміцненням національних елементів у провідних галузях економіки.

10. Хто з відомих науковців першим використав поняття «мультиплікатор» для дослідження аналізу впливу інвестицій на попит?

- а) Дж. М. Кейнс;
- б) У. Шульц;
- в) С. Харріс;
- г) У. Хеллер;
- д) С. Сліхтер.

11. Хто з відомих науковців ввів у вжиток термін «фіскальне гальмо» та «фіскальний дивіденд»?

- а) Ф. Неймарк;
- б) У. Хеллер;
- в) С. Бриттен;
- г) Дж. Шлезінгер;
- д) Р. Харрод.

12. Кого вважають батьком сучасної теорії фінансів?

- а) Е. Дж. Б'юкенена;
- б) П. Самуельсона;
- в) Дж. Кейнса;
- г) К. Вікселя;

д) Д. Рікардо.

13. Вписати правильну відповідь

Хто являється автором «Теорії перспектив: процесу прийняття рішень в умовах ризику» _____

14. Інтуїтивні рішення характеризуються тим, що:

- а) Вибір зроблений тільки на основі відчуття того, що він правильний;
- б) Вибір обумовлений знаннями або накопиченим досвідом;
- в) Це рішення, що виконуються неформальним, творчим шляхом, без яких-небудь строгих правил.

15. Раціональні рішення характеризуються тим, що:

- а) вибір зроблений тільки на основі відчуття того, що він правильний;
- б) вибір обумовлений знаннями або накопиченим досвідом;
- в) це рішення, що виконуються неформальним, творчим шляхом, без яких-небудь строгих правил.

16. Евристичні рішення характеризуються тим, що:

- а) вибір зроблений тільки на основі відчуття того, що він правильний;
- б) вибір обумовлений знаннями або накопиченим досвідом;
- в) це рішення, що виконуються неформальним, творчим шляхом, без яких-небудь строгих правил.

17. Прийняття рішень – це не наука, а мистецтво керівника використовувати свій досвід, інтуїцію, логіку.

- а) так;
- б) ні.

18. Відповідно до концепції _____ людина завжди намагається прийняти оптимальне рішення, якому відповідає максимально очікувана корисність.

19. Нормативна теорія прийняття рішень – це система теорій, що описують реальне поведіння людей у ситуаціях вибору, і психологічних механізмів, які розкривають прийняття рішень:

- а) так;
- б) ні.

20. За критерієм Вальда, оптимальною вибирається альтернатива, результат якої відносно вищий за результати інших альтернатив:

- а) так;
- б) ні.

21. Управління державним внутрішнім боргом України здійснює:

- а) Міністерство фінансів України,
- б) Національний Банк України,
- в) Кабінет Міністрів України,
- г) Президент України.

22. Для обслуговування зовнішнього боргу визначають коефіцієнт обслуговування, який становить:

- а) 50%,
- б) 10%,
- в) 25%,

г) 5%.

22. Сприятливий рівень показника коефіцієнта обслуговування зовнішнього державного боргу:

а) 30%,

б) 15%,

в) 25%.

23. Які існують способи коригування позикової політики?

а) Мінімізація вартості позики, стабілізація державних цінних паперів.

б) Управління зовнішнім і внутрішнім боргами.

в) Уніфікація, консолідація, конверсія, мінімізація вартості позики, відстрочка погашення, анулювання.

г) Уніфікація, консолідація, конверсія, обмін за регресивним співвідношенням, відстрочка погашення, анулювання.

д) Уніфікація, консолідація, конверсія, обмін за регресивним співвідношенням, анулювання.

24. До видатків бюджету на державне управління належать:

а) функціонування законодавчої і виконавчої влади; утримання Президента України та його апарату; інші видатки на загальнодержавне управління;

б) утримання фінансових і фіскальних органів; загальне планування та статистичні служби; функціонування законодавчої влади; функціонування виконавчої влади; утримання Президента України та його апарату; інші видатки на загальнодержавне управління;

в) утримання Головного управління урядового зв'язку; утримання Президента України та його апарату; функціонування законодавчої і виконавчої влади; інші видатки на загальнодержавне управління;

г) утримання фінансових і фіскальних органів; загальне планування та статистичні служби; функціонування законодавчої і виконавчої влади; утримання Президента України та його апарату; утримання Головного управління урядового зв'язку; інші видатки на загальнодержавне управління;

д) функціонування законодавчої влади; утримання Конституційного суду; функціонування виконавчої влади; утримання Президента України та його апарату; утримання Головного управління урядового зв'язку; інші видатки на загальнодержавне управління

25 Які групи видатків включаються до видатків бюджету на національну оборону?

а) утримання Збройних Сил, правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави, закупівля озброєння і військової техніки.

б) утримання Збройних Сил, закупівля озброєння і військової техніки, капітальне будівництво, науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи.

в) правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави.

г) утримання Збройних Сил, попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій і наслідків стихійного лиха.

д) капітальне будівництво, науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи.

е) фундаментальні дослідження.

26. Повернення бюджетних асигнувань, надміру перерахованих за призначеними субсидіями, проводиться у випадках:

а) виявлення свідомого подання документів з неправильними відомостями; неправильних відомостей у довідках про доходи, виданих юридичними особами;

б) зміни кількості прописаних протягом періоду виплати субсидії;

в) виявлення неправильних відомостей у довідках про доходи, виданих юридичними особами; помилки в розрахунку розміру призначеної субсидії; свідомого подання документів з неправильними відомостями;

г) зміни кількості прописаних протягом періоду виплати субсидії; зміни розміру плати за скраплений газ, паливо та житлово-комунальні послуги впродовж періоду виплати субсидії;

д) виявлення помилки в розрахунку розміру призначеної субсидії; зміни кількості прописаних протягом періоду виплати субсидії; зміни розміру плати за скраплений газ, паливо та житлово-комунальні послуги впродовж періоду виплати субсидії;

е) інше.

27. Витрати на оборону здійснюються:

а) із коштів Міністерства оборони,

б) із місцевих бюджетів,

в) із загальнодержавного бюджету,

г) всі відповіді правильні.

28. Консолідований бюджет країни це:

а) сукупність економічних та юридичних норм і відносин при складанні бюджету,

б) сукупність всіх видів бюджетів, які входять до складу бюджетної системи,

в) сукупність фінансових відносин, пов'язаних з формуванням, бюджетного фонду.

29. Рівень розвитку ринку страхових послуг характеризується за допомогою показників:

а) виробничої діяльності підприємства;

б) конкурентоспроможності;

в) суми страхових премій та виплат;

г) страхові платежі та виплати на душу населення

д) обсяг сплачених статутних фондів.

30. Хто може припинити дію договору страхування?

а) страхувальник;

б) Ліга страхових організацій;

в) страховик;

г) судові органи;

д) Міністерство фінансів України.

31. Таблиця смертності може складатися на основі:

а) показників статистичного обліку населення у країні;

б) матеріалів самої страхової компанії;

в) матеріалів зарубіжних страхових компаній

32. При страхуванні урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень страховий захист розповсюджується на:

- а) на урожай;
- б) багаторічні насадження плодоносного віку;
- в) урожай і багаторічні насадження плодоносного віку.

33. Відповідно до чинного законодавства України страховики можуть формувати статутний фонд цінними паперами, що випускаються державою, за їх номінальною вартістю, але не більше:

- а) 50% від загального розміру статутного фонду;
- б) 15% від загального розміру статутного фонду;
- в) 25% від загального розміру статутного фонду;
- г) 40% від загального розміру статутного фонду.

34. Відповідно до чинного законодавства України страховим компаніям заборонено:

- а) вкладати понад 30% власного статутного фонду до статутних фондів інших страховиків;
- б) вкладати понад 20% власного статутного фонду до статутних фондів інших страховиків;
- в) вкладати понад 50% власного статутного фонду до статутних фондів інших страховиків;
- г) вкладати понад 10% власного статутного фонду до статутних фондів інших страховиків.

35. Що включає в себе структура методів поведінкових досліджень:

- а) підходи;
- б) терміни;
- в) алгоритми;
- г) систему послідовних рівнянь.

36. Методи, що використовуються у поведінкових фінансах за своєю суттю:

- а) фізичні;
- б) економічні;
- в) економіко-психологічні;
- г) економіко-математичні

37. Які типи поведінки не є сприятливими при прийнятті рішень:

- а) делінквентна;
- б) адиктивна;
- в) дезаптивна;
- г) агресивна.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ) РІВЕНЬ Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Кафедра Фінансів 2021-2022 навчальний рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 21 з дисципліни «ФІНАНСОВІ СТУДІЇ»	Затверджую Зав. кафедри (підпис) Давиденко Н.М. (ПІБ) 2021 р.
<i>Екзаменаційні запитання</i>			
1. Класичні аналітичні моделі прийняття рішень.			
2. Задача Корпорація оформляє кредитний договір під 18% річних. Експерти оцінюють, що ризик, пов'язаний з коливанням сподіваного прибутку складає 10%. Оцініть з ймовірністю 90% рівень очікуваного прибутку			
<i>Тестові завдання різних типів</i>			
1. Знайдіть правильні відповіді у визначенні понять			
1	Образ	Є формою і продуктом суб'єктивного, ідеального відображення об'єктивної реальності у свідомості конкретного індивіда	
2	Знання	Оточуючий світ	
3	Сайсон Г	Присуджено Нобелівську премію за новаторські дослідження процесу ухвалення рішень у структурі економічних організацій	
4	Об'єкт	Той, хто виконує дослідження	
2. Диференціація та інтеграція економічних наук відбулися в міру розвитку і пізнання об'єкта:			
а) Реальної економіки; б) Явищ економічного життя суспільства в) Філософського осмислення розвитку суспільства; г) Розвитку політичної думки; д) Розвитку філософської думки.			
3. Відповідно до чинного законодавства України страховим компаніям заборонено:			
а) вкладати понад 30% власного статутного фонду до статутних фондів інших страховиків; б) вкладати понад 20% власного статутного фонду до статутних фондів інших страховиків; в) вкладати понад 50% власного статутного фонду до статутних фондів інших страховиків; г) вкладати понад 10% власного статутного фонду до статутних фондів інших страховиків.			
4. Повернення бюджетних асигнувань, надміру перерахованих за призначеними субсидіями, проводиться у випадках:			
а) виявлення свідомого подання документів з неправильними відомостями; неправильних відомостей у довідках про доходи, виданих юридичними особами; б) зміни кількості прописаних протягом періоду виплати субсидії; в) виявлення неправильних відомостей у довідках про доходи, виданих юридичними особами; помилки в розрахунку розміру призначеної субсидії; свідомого подання документів з неправильними відомостями; г) зміни кількості прописаних протягом періоду виплати субсидії; зміни розміру плати за скраплений газ, паливо та житлово-комунальні послуги впродовж періоду виплати субсидії; д) виявлення помилки в розрахунку розміру призначеної субсидії; зміни кількості прописаних протягом періоду виплати субсидії; зміни розміру плати за скраплений газ, паливо та житлово-комунальні послуги впродовж періоду виплати субсидії;			
5. Які існують способи коригування позикової політики?			
а) Мінімізація вартості позики, стабілізація державних цінних паперів. б) Управління зовнішнім і внутрішнім боргами. в) Уніфікація, консолідація, конверсія, мінімізація вартості позики, відстрочка погашення, анулювання. г) Уніфікація, консолідація, конверсія, обмін за регресивним співвідношенням, відстрочка погашення, анулювання. д) Уніфікація, консолідація, конверсія, обмін за регресивним			

співвідношенням, анулювання.
<p>6. Вписати правильну відповідь. Назвати сприятливий рівень показника коефіцієнта обслуговування зовнішнього державного боргу: _____ %</p>
<p>7. Хто з відомих науковців ввів у вжиток термін «фіскальне гальмо» та «фіскальний дивіденд»? а) Ф. Неймарк; б) У Хеллер; в) С. Бриттен; г) Дж. Шлезінгер; д) Р. Харрод</p>
<p>8. Назвати представника до теоретичної економічної системи який вперше виокремив з економічних наук фінанси: а) Ф. Кене; б) Аристотель; в) Й. Зонненфельс; г) У. Петті; д) П. Буагільберт</p>
<p>9. Скільки разів за час існування FATF Україна потрапляла до «сірого» списку FATF: а) один; б) два; в) постійно у «сірому» списку.</p>
<p>10. Вставте пропущені цифри Згідно стандартів дефіцит державного бюджету не повинен перевищувати ___% від ВВП країни, державний борг не повинен перевищувати _____% від ВВП країни, а інфляція – не повинна перевищувати _____%</p>

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

– методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

– методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

– робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

– семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

– мозкові атаки – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

– кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

– презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

Методи викладання навчальної дисципліни «Фінансові студії» сприяють вирішенню таких задач:

– у сфері навчання – засвоєння основ знань про сучасну економіку, принципи і закономірності її функціонування та розвиток, умінь економічної діяльності;

– у сфері самосвідомості – усвідомлення свого індивідуального економічного потенціалу, формування усвідомленої громадянської економічної поведінки;

– у сфері мотивації – розвиток інтересу до проблем економіки, постійної потреби в економічному знанні, прагнення у цивілізованому підприємстві, що має стати засобом соціального захисту, полегшити вирішення проблем зайнятості молоді, їхньої адаптації до ринку.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України» затвердженого вченою радою НУБіП України 24 травня 2017 року, протокол № 11 із внесеними змінами Вченою радою НУБіП України 29 травня 2020 р., протокол №10, видами контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен - це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік - це форма контролю, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння аспірантом програми навчальної дисципліни, педагогічної практики.

Аспіранти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

Зміст екзаменів і заліків визначається робочими програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України»,

затвердженого Вченою радою НУБіП України від 24.05.2017 р., протокол №11 із внесеними змінами Вченою радою НУБіП України від 29 травня 2020 р., протокол №10.

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг аспіранта, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	зараховано
60-73	задовільно	зараховано
0-59	незадовільно	незараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}} \quad (2)$$

1. Методичне забезпечення

1. Нормативні документи.
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Інтернет-ресурси
4. Електронний навчальний курс: «Фінансові теорії»
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4589>
5. Давиденко Н.М., Мрачковська Н.М. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Фінансові студії» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». К., НУБіП України. 2021. 50 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Андрущенко В.Л. Фінансова думка Заходу. Монографія. Львів: «Каменярь», 2000. 303 с.
2. Базилевич В. Д., Баластрик В.Д. Державні фінанси: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2010. 820 с.
3. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії. Вступ до фінансової науки. К.: Либідь, 2000.
4. Бюджетний процес в Україні: стан та проблеми інституційного забезпечення: монографія / З. С. Варналій, Т. В. Бугай, С. В. Онищенко. Полтава: ПолтНТУ, 2014. 270 с.
5. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система: Підручник. К.: Знання України, 2019. 567 с.
6. Васильченко З.М. Методологічні засади антикризового управління банком. Банківська справа. 2016. № 2. С. 94 – 106.

7. Державна боргова політика України в контексті досвіду постсоціалістичних країн-членів ЄС: монографія / за ред. Федосова В.М. 2016. 242 с.
8. Лютий І.О., Карпич А.Ю. Цифрові токени у фінансуванні приватного бізнесу: монографія. К. : Видавництво Ліра-К, 2019. 188 с
9. Мітіліно М.І. Елементи фінансової науки. К., 1926.
10. Фінансова думка України. Енциклопедія / С.В.Львовчкін, В.М. Федосов, С.І. Юрій, П.І. Юхименко; авт. передм. А.А. Чухно; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М. Федосова. Київ: Кондор; Тернопіль: Економічна думка, 2010. У 3 т. Т. 2. 584 [1] с.
11. Фінансова думка України. Монографія / П.І. Юхименко, С.В.Львовчкін, В.М. Федосов, С.І. Юрій; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М. Федосова. Київ: Кондор; Тернопіль: Економічна думка, 2010. У 3 т. Т. 1. 687 [1] с.
12. Фінансова думка України. Хрестоматія / автори-упорядники: С.І. Юрій, С.В.Львовчкін, В.М. Федосов, П.І. Юхименко; авт. передм. П.М. Леоненко; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М. Федосова. Київ: Кондор; Тернопіль: Економічна думка, 2010. У 3 т. Т. 3. Ч. 1. 471 [1] с.
13. Фінансова думка України. Хрестоматія / автори-упорядники: С.І. Юрій, С.В.Львовчкін, В.М. Федосов, П.І. Юхименко; авт. передм. П.М. Леоненко; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М. Федосова. – Київ: Кондор; Тернопіль: Економічна думка, 2010. У 3 т. Т. 3. Ч. 2. 734 [2] с.

Додаткова література

1. Баранова В. Г. Фінансовий механізм функціонування страхової системи / В. Г. Баранова. Одеса: Видавництво «ВМВ», 2009. 380 с.
2. Бутко М. П. Економічна психологія. навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 232 с.
3. Бурляй А.П., Андрющенко А.М., Середа Г.І., Костюк В.С. Економічна теорія [Текст]: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2009. 517 с.
4. Ващишин А.М. Історія економічних вчень [Текст]: навч. посібник / за заг. ред. Г.І. Башнянина, А.М. Ващишина. Львів: Новий Світ-2000, 2011. 433 с.
5. Грігорян Г.М., Губарева О.О., Калашник Т.Є., Сіроштан М.А. Історія економіки та економічної думки [Текст]: навч. посіб. / Харківський національний економічний університет. Х.: ХНЕУ, 2010. 314 с.
6. Гурочкіна В. В. Теорія ігор в поведінковій економіці. Дослідження підприємництва: ключові механізми організації, основні драйвери та перспективи. Економічні перспективи підприємництва в Україні: III Міжнародна науково-практична конференція, 10-11 жовтня 2019 р.: збірник матеріалів: у 2 ч. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. Ч. 1. 337 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні»). С. 54–56. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/4067/1/2889_IR.pdf
7. Кейнс Дж. М. Трактат о денежной реформе. Перевод с английского. / Дж. М. Кейнс. М. : Экономика, 1993. 542 с.

8. Євразійські перспективи розвитку банківських систем [Текст] : монографія / за заг. ред. О. Костюка, М. Лін, Г. Омета. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 157 с
9. Ілляшенко П. Поведінкові фінанси: історичний огляд і основні засади. Вісник національного банку України. 2017. Червень. С. 30-57.
10. Карпишин Н. І., Табака С. А. Психологія прийняття фінансових рішень громадянами. Матеріали міжнародного форуму «Актуальні проблеми та перспективи розвитку національного господарства в умовах глобальної нестабільності», 28-29 листопада 2018 р., Кременчук, 2018. С.53-55. URL: <http://dSPACE.tneu.edu.ua/handle/316497/32818>
11. Канеман Д. Принятие решений в неопределенности: Правила и предубеждения. / Канеман Д., Словик П., Тверски А. Харьков: Гуманитарный центр, 2005. 632 с.
12. Козюк В. В. Трансформація центральних банків в умовах глобалізації: макроекономічні та інституційні проблеми: Монографія. Тернопіль: Вид-во «Астон», 2005. 320 с
13. Крупка М.І. Банківська система: навч. посіб. / М. І. Крупка та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 508 с.
14. Karpyshyn N, Koval S. Household investment behavior: world models and national peculiarities. Modern tendencies of fiscal policy in European economic space: Monograph / A. Krysovatyu, O. Kyrylenko, O. Kneysler et al.; edited by Doctor of Economics, Prof. Andriy Krysovatyu. Ternopil: TNEU, 2017. P.193-201.
15. Raman V., Antony A. (2015) "Evolutions and Challenges of Behavioral Finance" International Journal of Science and Research (IJSR). Vol. 4, pp. 1055-1059. 30.
16. Shleifer A. Inefficient Markets: An Introduction to Behavioral Finance. Oxford: Oxford University Press, 2000.
17. Кужелєв М. О., Нечипоренко А. В. Вплив поведінкових факторів на управління фінансовою діяльністю корпорації: теоретичні аспекти. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2018. № 2. С. 154–169.
18. Катранжи Л.Л. Фінансовий механізм формування банківського капіталу: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук: 08.00.08 / Катранжи Леонід Леонідович. Красноармійськ, 2015. 341 с.
19. Мартиненко М.В. Психологія управління: навч. посіб. / Харківський національний економічний університет. - Х.: ХНЕУ, 2009. 154 с.
20. Мертенс А.В. Инвестиции: Курс лекций по современной финансовой теории. К.: Киевское инвестиционное агентство, 1997.
21. 23. Історія економіки та економічної думки: підручник; затв. МОН; до 10-річчя каф. упр. персоналом та екон. праці Харків РІНАДУ / О.Ю. Амосов, В.О. Сивоконь, А.Г. Бабенко; за заг. ред. О.Ю. Амосова, В.О. Сивоконя; Нац. акад. держ. упр. при президентові України, Харк. регіональний ін-т держ. упр. Х.: Магістр, 2013. 599 с.

22. Пенсійна реформа: чому перехід до накопичувальної системи неминучий. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2018/04/24/636314/> (дата звернення: 11.01.2019).

23. Лібертаріанський погляд: чому соціальна держава – найбільше зло для України. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2018/10/25/7196216/> (дата звернення: 11.01.2019).

24. Пенцак Е. Поведенческие финансы URL: <http://www.investgazeta.net/blogi/povedencheskiefinansy-162696/> 18.

25. Твид Л. Психология финансов / Ларс Твид. М.: ИК «Аналитика», 2002. 376 с.

26. За что Ричард Талер получил Нобелевскую премию по экономике. URL: <https://www.vedomosti.ru/economics/articles/2017/10/09/737100-nobelevskaya-ekonomike>

27. Парадокс Элсберга, или нетерпимость неопределенности. URL: <https://psixologiya.org/socialnaya/samorazvitie/2098-paradoks-elsberga-ili-neterpimost-neopredelennosti.html>

28. Степаненко О.П. Моделі, методи та інформаційні технології підтримки процесів діяльності банківської системи: [монографія] / О.П.Степаненко. К.: КНЕУ, 2013. 491 с.

29. О. Хаб'юк. Банківське регулювання та нагляд через призму рекомендацій Базельського комітету: Монографія. Івано-Франківськ: ОППО; Снятин: Прут Принт, 2008. 260с.

Нормативно-правові документи:

1. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999р. № 679-XIV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

2. Постанова КМУ від 27 листопада 2019 р. № 957 «Про внесення змін до бюджету Фонду соціального страхування України на 2019 рік» URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP190957.html

3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07. 12. 2000 р. №2121-III: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

4. Постанова Правління Національного банку України Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України № 242 від 07.04.2016. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення»

6. Розпорядження Нацкомфінпослуг № 2172 від 01.06.2017 Про затвердження Додаткових вимог до договорів страхування життя

7. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325> -

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: portal.rada.gov.ua/
3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: www.treasurv.gov.ua/main/uk/index
4. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>
5. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/130718>
8. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
9. Офіційний сайт Міністерства енергетики та захисту довкілля України. URL: <https://menr.gov.ua/>
10. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <http://www.mtu.gov.ua/>
11. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <http://www.moz.gov.ua>.
13. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/>
14. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <http://www.misp.gov.ua>
15. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
16. Офіційний сайт Рейтингового агентства Кредит-рейтинг. URL: <http://www.credit-rating.ua/>
17. Урядовий сайт. Єдиний сайт органів виконавчої ради України. URL: www.kmu.gov.ua/ua/control
18. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/novini-nisd?page=21>

Збірники наукових праць з фінансових теорій

1. Українські наукові журнали Scopus та Web of Science. URL: <https://openscience.in.ua/ua-journals>
2. Базельський комітет банківського нагляду, Міжнародна конвергенція виміру капіталу та стандартів капіталу (Базель 2)[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.bis.org>.
3. Банківська справа. URL: <http://univ.kiev.ua/ua/science/journals/spj-banking>
4. Вісник Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article>
5. Економіка АПК. URL: <http://eapk.org.ua/ru>

6. Економіка і прогнозування. URL: <http://eip.org.ua/?lang=ru>
7. Економіка та держава. URL: <http://www.economy.in.ua/>
8. Економіка України. URL: <http://www.economukraine.com.ua/>
9. Економіка, фінанси, право. URL: <http://konferencia.com.ua/uk/>
- 10.Економіст. URL: <http://ua-ekonomist.com/>
- 11.Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. URL: <http://presa.ua/zovnishnja-torgivlja-ekonomika-finansi-pravo.html>
- 12.Інвестиції. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. URL: <http://zt.knteu.kiev.ua/index.php?lang=uk>
- 13.Інвестиції: практика та досвід. URL:<http://www.investplan.com.ua/>
- 14.Облік і фінанси. URL: <http://www.iae.org.ua/activity/publication/ofapk.html>
- 15.Ринок цінних паперів України. URL: <http://securities.usmdi.org/>
- 16.Статистика України.
URL:https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/mag_u.hm
- 17.Фінанси України. URL: <http://finukr.org.ua/?lang=ru>
- 18.Организация Объединенных Наций (ООН). URL: <http://www.un.org/ru/>
- 19.Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC). URL: <http://www.apec.org/>
- 20.Bank for International Settlements (BIS). URL: <http://www.bis.org/>
- 21.European Central Bank (ECB). URL: <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>
- 22.Financial Stability Board. URL: <http://www.financialstabilityboard.org>
- 23.International Finance Corporation (IFC). URL: http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/corp_ext_content/ifc_external_corporate_site/home
- 24.World Bank Group - Data & Research. URL: <http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/0,menuPK:476823~pagePK:64165236~piPK:64165141~theSitePK:469372,00.html>
- 25.World Customs Organization (WCO). URL: <http://www.wcoomd.org/en.aspx>
- 26.Organization of Black Sea Economic Cooperation (BSEC). URL: <http://www.bsec-organization.org/Pages/homepage.aspx>
- 27.The United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). URL: <http://unctad.org/en/Pages/Home.aspx>
- 28.Directive 2014/59/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms URL:/T he European